

EKSTREMVÆR RAPPORT

Hendelse: Fase A-varsel på sterke vindkast.

Dato: 29-30.12.2012

Rapportert av: Geir Bøyum, VNN, med god hjelp av Eirik Samuelsen

1: INNLEDNING:

Et kraftig lavtrykk ved Island og høytrykk over Nordvest-Russland ga et kraftig sørlig vindfelt over hele Nord-Norge. Det var relativt mild luft i høyden og relativt kaldt nær bakken, mao. stabil atmosfære. Dette kunne føre til fjellbølger og lokalt sterke vindkast rundt ekstremverdiene på 35 m/s. Prognosene fra 27/12 viste at hele Nord-Norge ville få sterk vind, og sterkest i Nord-Troms og Vest-Finnmark. På bakgrunn av dette ble det 27/12 om formiddagen bestemt å sende fase A-varsel – varsel om økt overvåking – for Nord-Troms og Vest-Finnmark. Den 28/12 ble det besluttet å ikke følge opp med ekstremværvarsel i fase B. I stedet ble det sendt obs-varsel, samtidig som området ble utvidet til også å gjelde hele Troms og nordlige del av Nordland.

2: GRUNNLAGET FOR UTSTEDING AV EKSTREMVÆRVARSEL

2.1: Kriterie(r) som kom til anvendelse

Lokalt ekstremt sterke vindkast.

2.2: Prognoser

Fase A-varselet ble sendt på bakgrunn av 00- og 06kjøringen fra den 27/12. 00-kjøringen for Hirlam08PP ga SE/45kt i Nord-Troms og 06-kjøringen ga SSE/55kt. På samme prognoser viste tverrsnitt gjennom Nord-Troms tydelig brytende bølger, og fare for vindkast på 70-75 knop. 06-kjøringen for Hirlam08 hadde lokalt S/70-75kt i 925hPa over Nord-Troms og Vest-Finnmark om kvelden 29/12, og i 850hPa S/80kt.

3: DE INVOLVERTE TJENESTESTEDER

Vervarslinga for Nord-Norge

4: VARSLER UTSTEDT:

4.1: Fase A

Melding om økt overvåking:

Hendelse nr.4, 1. varsel – fase A

Områder under overvåking:

Troms aust for Lyngsalpan og Kyst- og fjordstrøkene i Vest-Finnmark

Fra lørdag ettermiddag sørlig full storm 25 m/s utsatte steder, lokalt med vindkast på 35 m/s. Vinden forventes å minke natt til søndag.

Melding om økt overvåkning:

Hendelse nr.4, 1 - Korreksjon. varsel - fase A

Områder under overvåkning:

Troms aust for Lyngsalpan og Kyst- og fjordstrøkene i Vest-Finnmark

Fra lørdag ettermiddag sørlig full storm 25 m/s utsatte steder, lokalt med vindkast på 35 m/s. Vinden forventes å minke natt til søndag.

Beskrivelse av vær-situasjonen:

Et kraftig lavtrykk ved Jan Mayen og høytrykk over Nordvest-Russland gir lørdag sterk vind fra sør i Troms og Finnmark, med lokalt sterke vindkast.

Melding om økt overvåkning:

Hendelse nr.4, 2. varsel - fase A

Områder under overvåkning:

Troms aust for Lyngsalpan og Kyst- og fjordstrøkene i Vest-Finnmark

Det ventes fortsatt søraustlig full storm med vindkast på mellom 30-35 m/s, som er helt opp til grensen for hva som vurderes som ekstremvær. Omfang og varighet av vinden er likevel ikke nok til at varsel om ekstremt vær utstedes.

Beskrivelse av vær-situasjonen:

Et kraftig lavtrykk ved Island og et høytrykk over sentrale Sør-Skandinavia ventes å gi sterk vind fra sør og søraust i Nordland nord for Bodø, i Troms og i Vest-Finnmark. Andre meteorologiske forhold tilsier at det i sammenheng med denne vinden også kan forekomme kraftige vindkast.

Melding om økt overvåkning:

Hendelse nr.4, 3. varsel - fase A

Områder under overvåkning:

Troms aust for Lyngsalpan og Kyst- og fjordstrøkene i Vest-Finnmark

Det ventes fortsatt søraustlig full storm med vindkast på mellom 30-35 m/s, som er helt opp til grensen for hva som vurderes som ekstremvær. Omfang og varighet av vinden er likevel ikke nok til at varsel om ekstremt vær utstedes.

Det sendes derfor med dette avsluttende melding om ekstremt vær for denne hendelsen.

Beskrivelse av vær-situasjonen:

Et kraftig lavtrykk ved Island og et høytrykk over sentrale Sør-Skandinavia ventes å gi sterk vind fra sør og søraust i Nordland nord for Bodø, i Troms og i Vest-Finnmark. Andre meteorologiske forhold tilsier at det i sammenheng med denne vinden også kan forekomme kraftige vindkast.

5: SYNOPTISK VURDERING AV VÆRTUASJONEN

Et kraftig lavtrykk ved Island og høytrykk over Nordvest-Russland ga et kraftig sørlig vindfelt over hele Nord-Norge. Det var relativt mild luft i høyden og relativt kaldt nær bakken, mao. stabil atmosfære. Dette kunne føre til fjellbølger og lokalt sterke vindkast rundt ekstremverdiene på 35 m/s.

6: OBSERVASJONER FRA DET AKTUELLE OMRÅDET

Full storm:

Hekkingen 26,2 m/s, 29.12 18UTC, vindkast 30,4 m/s
Rognsundet 25,4 m/s, 30.12 12 UTC, vindkast 34,4 m/s.
Rotvær 25,0 m/s, 29.12 17 UTC, vindkast 28,9 m/s.

Liten storm:

Fruholmen 23,9 m/s, 30.12 14UTC
Helligvær 20,9 m/s, 29.12 20UTC

Vindkast:

Rognsundet 34,4 m/s
Fruholmen 31,1 m/s
Hekkingen 30,4 m/s

Fjellstasjoner:

Kjølen (790 moh.): 34,5 m/s (orkan), vindkast 40,7 m/s.
Sluskfjellet (438 moh.): 34,2 m/s (orkan), vindkast 39,4 m/s.
Storfjellet, ved Hammerfest lufthavn (328 moh.): 25,3 m/s, vindkast 31,4 m/s.

Uoffisielle målinger på vindkast:

Sukkertoppen (158 moh.), Hammerfest: 47,9 m/s
Skjombrua: 45 m/s
Saltstraumbua: 44 m/s
Sørstraumen i Kvænangen: 40,3 m/s.

I tillegg indikerer målinger fra konfidensielle stasjoner at det var vært opptil orkan styrke på de mest utsatte fjordstrøk i Troms, og utsatte steder i fjellet.

Generelt virker det som at de sterkeste vindkastene har kommet nær utsatte lesider. I Troms har sannsynligvis vinden vært sterkere lokalt i indre strøk enn på kysten.

7: SKADER

- Vegger og tak blåst bort på hus under bygging utenfor Bodø
- Containere som blåste på sjøen i Sørfold
- Nedblåst julegran på Setermoen
- Skader i Kåfjorddalen, særlig nedre del av dalen.
- En del knuste vindusruter på hus i Kåfjord.
- I følge lokale personer i Kåfjord var dette en kraftigere, men mer kortvarig storm enn Narve.
- Pålitelig person i Sørstraumen i Kvænangen opplyser at han opplevde «det verste vindkast noensinne».

Ellers en rekke innstilte ferger/hurtigbåter/bruer/fjelloverganger/veier i Nordland/Troms/V-Finnmark + strømbrudd i Lofoten.

- E6, særlig i Nordland, var stengt mange steder 29.12.

8: BLE VARSELET FORSTÅTT/MOTTATT BLANT PUBLIKUM/MEDIA

Den 27.12 kl.12, dvs. 48 timer før, ble det sendt fase A-varsel for Nord-Troms og Vest-Finnmark om økt overvåking. Den 28.12 ble det sendt melding om at vi ikke kom til å følge opp med å sende ekstremvarsel, men presiserte at det lokalt ville komme sterk vind med sterke vindkast. Samtidig sendte vi ut epost til beredskapsavdelingene hos Fylkesmannen i Nordland, Troms og Finnmark:

Til beredskapsavd. hos Fylkesmannen i Nordland, Troms og Finnmark

Pga. forventet sterk sørøstlig vind (full storm) med sterke vindkast (opptil 35 m/s), har Vervarslinga for Nord-Norge (VNN) sendt obsvarsel for Salten, Ofoten, Troms og Vest-Finnmark for lørdag (og for Vest-Finnmark tidlig søndag). Vindkastene forventes å bli lokalt såpass sterke at de vil ligge tett opptil grensen for ekstremvarsel for sterke vindkast. Vinden vil variere veldig mye lokalt, og ramme først og fremst områder som er utsatt for vindretning fra sørøst til sør.

Eksempler på områder som er utsatt for denne vindretningen: Skjomen (i Ofoten), dalstrøk i Målselv/Bardu, Kåfjorddalen, Manndalen, Reisadalen, Kvænangen (Troms), områder i kyst- og fjordstrøkene i Vest-Finnmark, bl.a. Rognsundet (Finnmark). Og selvsagt flere plasser i alle 3 fylker.

Det er viktig at folk i utsatte områder sikrer løse gjenstander, og ellers tar nødvendige forholdsregler.

For oppdatert informasjon: Sjekk www.yr.no, og/eller kontakt vakthavende meteorolog på Vervarslinga, tlf. 7762 1300.

Mvh Geir Bøyum

Tilbakemelding fra Fylkesmannen i Nordland:

I Nordland ble det ikke meldt inn store skader ifm uværet 29/12. De seks Loføtkommunene var uten strøm i to perioder på henholdsvis ca. 30 minutter og 15 minutter. Det er uklart om dette hadde sammenheng med uværet eller om det var andre forhold som gjorde dette.

Vår oppfatning er at varslene fra meteorologisk stemte bra. En del bruer som ligger i fjordmunningene ble stengt grunnet sterk vind, og en del fergesamband ble innstilt. Ut fra vær-situasjonen var dette ventet.

Vår oppfatning er at det var helt riktig å ikke sende ut ekstremværvarsel i denne situasjonen. Vi synes også at de presiseringer som ble gjort i varselet med at det lokalt kunne bli vindkast opp mot kriteriene for ekstremvær var informativt og til god nytte i vår vurdering av situasjonen. Det er også bra at dere tar med geografiske eksempler i varselet.

Tilbakemelding fra Fylkesmannen i Troms:

Fylkesmannen i Troms registrerte mottak av varsel, men sender ikke varsel videre til kommunene når det ikke sendes et ekstremvarsel fra dere.

A-varsel eller varsel om storm sendes ikke videre, det forutsettes at kommunene håndterer dette selv gjennom egen overvåkning.

Det er ikke gitt tilbakemelding til Fylkesmannen om skader eller uhell av noe slag etter stormen.

Tilbakemelding fra Fylkesmannen i Finnmark:

Fylkesmannen viser til henvendelse av 100113 hvor Meteorologisk institutt ønsker tilbakemeldinger på varsler som ble sendt ut mv.

Fylkesmannen i Finnmark har ikke mottatt informasjon om skader på mennesker eller materiell som følge av det varslede uværet 29–30. desember 2012.

Det at man har etablert en rutine om å sende ut varsel i fase A anser vi som hensiktsmessig. De varsler som vi mottok var i all hovedsak informative nok til i forhold til at relevante aktører fikk et grunnlag å vurdere behovet for å iverksette forberedende tiltak i egen organisasjon. Fra Fylkesmannens side videresendte vi disse varslene til relevante aktører med tanke på nettopp dette.

Det som kanskje kan vurderes er om det i varslene bør tas inn som standardtekst en informasjon om hva som er kriteriene for de ulike faser. Det er ikke alle mottakere som har met.no sin plan eller kjenner kriteriene for de ulike faser. Dette vil kunne gi mottakerne et anslag på bla hvilket tidsvindu de har å forholde seg til.

Ta kontakt dersom du har spørsmål.

Ellers kom det tilbakemelding fra Kåfjord kommune der de ga met.no ros for at eksempler på utsatte områder i denne situasjonen ble nevnt.

<http://www.yr.no/nyheter/1.10856704>

9: EKSTRA RESSURSBRUK

27.12: Ingen.

28/12: Regionleder og seksjonsleder til stede da avgjørelsen om å ikke sende ekstremvarsel ble tatt, ellers ingen ekstra bemanning.

29/12: Ekstra F-vakt (lørdag) i 5 timer, pluss TV-innslag på Dagsrevyen (2 timer inkl. forberedelse).

30/12: Ekstra F-vakt i 4 timer (søndag).

10: INTERNE /EKSTERNE TEKNISKE PROBLEMER

Ingen problemer, men epost sendt 27.12 om forslag til en liten endring i ekstremværsmal.

11: OPPSUMMERING/KONKLUSJON

Pga. sterk høydevind og stabil atmosfære var det stor fare for brytende fjellbølger og lokale vindforsterkninger. Tilbakemeldinger fra bl.a. Kåfjord kommune viser at de var veldig godt fornøyd med at en del værutsatte områder ble nevnt på forhånd, og det ser ut til at vindkastene slo til på de stedene som ble nevnt. Vinden ble muligens redusert noe for tidlig i Nord-Troms, men ellers slo værvarselet godt til. Det var stor pågang fra media, og vi kunne kanskje lagt enda mer vekt på at den sterke vinden ville slå til bare på noen få plasser, selv om vi prøvde å fokusere på nettopp det.

Ut i fra de eksterne tilbakemeldingene vi har fått fungerte ordningen med fase A-varsel godt, det var riktig å ikke følge opp med å sende ekstremværvarsel, og for berørte områder var det viktig å få forhåndsinformasjon om at deres områder ville bli rammet.